

Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (I/14)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar dairesi
müdürlüğü
Sayı : 6/1226

17 - III - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Diyanet işleri reisliğinin teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2800 sayılı kanunda ve bu kanuna bağlı (A) işaretli cedvelde değişiklik yapılması hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7 - III - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâyihası

Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2800 sayılı kanun ile ona bağlı (A) işaretli kadro cedveli aşağıda yazılı sebeplerden dolayı değiştirilmiş ve yeni kanun lâyihası ile kadro cedveli ilişik olarak arz ve takdim kılınmıştır.

Birinci maddede, Diyanet işleri reisliği merkez teşkilâtının bir muavinlik ile dört şubeden tereküb eylediği gösterilmiş ve bu şubelerin isimleri deayrı ayrı sayılmıştır.

Riyaset teşkilâtının kazalara kadar dahil, ve riyasetin tedviri ile mükellef bulunduğu umur ve meseilin çok mühim ve mesuliyetli olması bir muavinlik ihdasını zarurî kılmış ve birinci maddeye ilâve edilmiştir.

Diyanet işleri reisliğinin bu güne kadar türk dilinde ve kendi mesleki dahilinde neşretmiş olduğu mühim eserlerin sayısı 20 cildi bulmaktadır. Bunlardan 14 cildi türk harflileridir. Diyanet işleri Reisliğinin bu gibi neşriyat ile meşgul bulunan ilmî siklet merkezi beş kişilik müşavere heyetidir. Riyasetin ilmî vazifesinin en mühimleri burada temerküz etmesine ve buraya alacakların bu meslekte ihtisas sahibi olmaları şart kılınmasına binaen müşavere heyeti azalarının maaşları seksen liradan, doksan liraya çıkarılmıştır.

Teadül kanununun 10 ncu maddesine göre mafevki olmayan memuriyetlerden merkezde zat işleri ile yazı işleri müdürleri vardır. Bütün muamelât yalnız bu iki müdürlükle idare edilmekte olması noktasından vazifeleri ağır olan bu müdürlüklerle buradaki memurların maaşları birer miktar yükseltilmiş ve yazı işlerine bir kâtiblik kadrosu ilâve edilmiştir.

Muamelâtın bilhassa teküsüf ettiği muamelât ve sicil kalemlerinde istihdam edilen memurların vazife, salâhiyet ve mesuliyet derecelerinin esaslı bir şekilde tayinine medar olmak üzere aralarında hakikî bir iş bölümü vücade getirmeye katği zaruret hâsıl olmuş ve ötedenberi tekaüd tahsis muameleleri, tahakkuk hesab ve sicil işleriyle bilfiil meşgul olan üç memurun maaş kadrosu vazifelerinin ehemmiyetile mütenasip bir dereceye yükseltilerek vazifenin mahiyetine göre tahakkuk, sicil, tahsis memurluğu diye unvanlandırılmıştır.

Sırf ticaret maksadile ve gelişi güzel bastırılmakta olan takvimlerde vakitlerin ve bayram günlerinin biri birine karıştırıldığı ve hiç birinin diğerine uymadığı görülerek bunun ıslahı için rasat

hane direktörlüğü ile yapılan muhabere neticesinde Diyanet işleri reisliğince her sene yalnız İstanbul için değil, bütün memlekete şamil olmak üzere muayyen vakitleri, bayram günlerini ve ay başlarını gösterir dürüst bir takvim çıkarılmasına ve bunun içinde heyet ilminden yüksek mezuniyet imtihanı vermiş birinin muvakkit namile vazifedar edilmesine lüzum hâsıl olmuş ve kadroya ilâve edilmiştir.

Taşra memurları meyanında teadül kanununun 19 ncu derecesinde onar lira maaşlı 277 adet müfti olub bunların bir çoğu en az yirmi yıldan fazla bir zamandan beri bu maaşla çalışmaktadır. Bunların içinde 25, 30 ve hatta 40 seneden beri hiç fasilasız müftilik yapanlar pek çoktur. Mesleki iktidar ve ehliyetleri, rejim ve vazifeye sadakat ve bağlılıkları müsellemler ve aldıkları cüzî maaşla aile geçindirmek ve ayrıca çocuklarını da okutmak gibi vatanî ve millî vazifelerini yapmak zaruretinde bulunan bu müftilerin maaşları da birer mikdar yükseltilmiştir.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 60

Esas No. 1/14

19 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Diyanet işleri reisliğinin teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2800 sayılı kanunda ve bu kanuna bağlı (A) işaretli cedvelde değişiklik yapılması hakkında olub Başvekâletin 17 - III - 1939 tarih ve 6/1226 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize verilmiş olmakla Maliye vekâleti namına Bütçe ve malî kontrol umum müdürü ile Diyanet işlerinden gönderilen memur hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu :

1452 sayılı kanuna bağlı cedvelde tesbit edilen Diyanet işleri riyaseti kadrosunda bir kısım memuriyetler tasarruf edilmek suretile 2800 sayılı teşkilât kanunile bazı tadilât yapılmıştır. Esbabı mucibe lâyihasında gösterilen sebeblere ve bilhassa bu daire memurlarının pek çoğunun mafevkleri olmamak sebebiyle terfi edememekte olmalarına binaen bu tadilâtn hazırlandığı ve bu meyanda bazı memuriyetlerin de ilâvesine lüzum görüldüğü anlaşılmış ve lâyiha ile teklif edilen zammın 69 972 liradan ibaret bulunduğu görülmüştür.

Encümenimizce yapılan müzakere neticesinde, bu tadilâtn 10 lira maaşta gösterilen 12 müftü ile 12 lira maaşta derecede gösterilen 65 müftü maaşlarının dahi 14 liralık dereceye iblâğı sure-

tile kabulü ekseriyetle muvafık görülmüştür. Yalnız 2800 sayılı teşkilât kanununun bu cedvelle ilgili maddelerinin tadilile iktifa edilmesi maksadı temine kâfi görüldüğünden teşkilât kanununun aynen mahfuz kalacak maddelerinin lâyiha da tekrarına lüzum görülemediği ve bu maksadla yapılan tadilâtı havi lâyiha teşkilât kanunlarında kabul edilen bir hükmü ihtiva eden muvakkat bir maddede ilâve edilmek suretile Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	Reis V.	M. M.
Isparta	Kayseri	Trabzon
Mükerrem Ünsal	F. Baysal	Sırrı Day
Kâtib		
İstanbul		Bolu
F. Öymen		Dr. Zihni Ülgen
Çanakkale		Elâzığ
R. Bulayırılı		M. F. Altay
İstanbul	Kastamonu	Kayseri
G. B. Göker	T. Coşkan	S. Serim
Kırklareli	Kırşehir	Kocaeli
B. Denker	M. Seyfeli	A. S. Akbaytuğan
Muğla	Muş	Yozgad
H. Kitabcı	Ş. Ataman	A. Sungur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Diyanet işleri reisliği teşkilâtı, bir reisin idaresi altında, merkezde bir reis muavini ile aşağıda yazılı heyet ve müdürlüklerden tereküb eder:

- A) Müşavere heyeti,
- B) Mushaflar ve dinî eserler tedkik heyeti,
- C) Zat işleri müdürlüğü,
- Ç) Yazı işleri müdürlüğü.

Taşra teşkilâtı: Müftü, müsevvid, vaiz ve dersiamlarla ku'an öğreticilerden mürekkebirdir.

MADDE 2 — Birinci maddede yazılı teşkilâtın her birine aid vazifeler bir nizamname ile tayin olunur.

MADDE 3 — Diyanet işleri reisi, Başvekilin inhası üzerine Cümhurreisi tarafından tayin olunur. Reis muavini ile müşavere heyeti azaları, zat ve yazı işleri müdürleri Diyanet işleri reisinin teklifi ve Başvekilin inhası ve Cümhurreisinin tasdikı ile tayin olunur.

Merkez kadrosunda dahil diğer memurlarla vilâyet ve kazalarda bulunan memurlar reislik tarafından tayin olunur.

Müşavere heyeti azasının akaidi islâmiye ve ulûmu şeriyede ihtisası bulunan ülema arasından seçilmesi şarttır. (Bu ihtisas keyfiyeti nizamnamede ayrıca izah edilecektir).

MADDE 4 — Her vilâyet ve kaza merkezinde Diyanet işleri reisliğine bağlı birer müfti bulunur.

Müftilik inhilâl ettiğinde vilâyetlerde valilerin, kazalarda kaymakamların reisliği altında mahallindeki dersiam, vaiz, imam ve hatiblerle belediye azaları içtima ederek müftilik için lâzımgelen ilim ve fazileti haiz zevat arasından gizli rey ile üç kişi seçerler. İntihabın neticesi, vilâyetin hususî mütaleası da ilâve olunarak, vilâyetten Diyanet işleri reisliğine bildirilir. İntihab edilen üç zatten biri Reislikçe tercih olunarak tayin ve memuriyeti mahalline tebliğ olunur.

Reislik, intihab edilen bu üç kişiden hiç birini münasib görmediği takdirde yeniden intihab yapılmak üzere evrakı mahalline iade edeceği gibi intihaba dahil olup ta bunlardan daha az rey almış olanlardan birini de intihab edebilir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkındaki kanunda bazı değişiklik yapılmasına dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — 2800 sayılı Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkındaki kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Diyanet işleri reisliği teşkilâtı, bir reisin idaresi altında merkezde : reis muavini, müşavere heyeti, zat işleri müdürlüğü, yazı işleri müdürlüğü ve mushaflar tedkik heyetinden;

Taşrada ; Müftü, müsevvid, vaiz ve dersiamlardan mürekkebirdir.

MADDE 2 — Mezkûr kanunun üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Diyanet işleri reisi, Başvekilin inhası üzerine Cümhur Reisi tarafından tayin olunur.

Reis muavini, müşavere heyeti azası ile zat ve yazı işleri müdürleri Diyanet işleri reisinin intihabı ve Başvekilin inhası ve Cümhur reisinin tasdikı ile tayin olunur.

Müşavere heyeti azasının akaid ve ulûmu islâmiyede ihtisası bulunan ülema arasından seçilmesi şarttır.

Yukarıki fıkralar haricinde kalan memurlar Reislik tarafından tayin olunur).

Mahallinde müfti intihabına lâyık kimse bulunmadığı anlaşıldığı takdirde doğrudan doğruya Reislik makamına evsafı lâzıme haiz bir zat müftü tayin olunur.

MADDE 5 — Diyanet işleri reisliği merkez ve vilâyetler kadrosu bu kanuna bağlı cedvelde gösterilmiştir. İcabında bu kadroda yazılı memuriyetlerden birinde daha küçük dereceli bir memurun istihdamı caizdir. Bu suretle istihdam olunanlara 1452 numaralı kanunun müsaid olduğu derecede maaş verilir.

Diyanet İşleri Reisliği merkez ve vilâyetler teşkilâtında maaş veya ücretle istihdam etmekte olduğu her hangi bir memur veya müstahdemi, ifası Diyanet İşleri Reisliğine aid bir iş için orada teşkilât ve münhal vazife bulunup bulunmaması ile mukayyed olmaksızın kadroda gösterilen tahsisat ile dilediği yerde kullanılabilir.

MADDE 6 — Diyanet İşleri Reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2300 sayılı kanun mülğadır.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun meriyetinden itibaren bir sene zarfında ve bir defaya mahsus olmak üzere müşavere heyeti azalıklarına akaidi islâmiye ve Ulûmu şeriyede ihtisası bulunanlardan Medresetül Müttehassisin (Süleymaniye Medresesi) ve Medresetülkuzat ile İlâhiyat Fakültesi mezunlarından bulunmak veya Derisiam olmak ve aynı zamanda Devlet hizmetinde maaşla asgarî on beş sene çalışmış bulunmak şartı ile, halen buldukları maaş ve derece mevzu-bahs olmaksızın tayin edilebilirler.

Bu takdirde bu kanuna bağlı kadro cedvelinde yazılı maaşı alırlar. Ancak bu maaşlar münhasıran Diyanet İşleri hizmeti için mükteseb bir hak teşkil eder.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Mezkûr kanunun beşinci maddesine bağlı (A) işaretli cedvel bu kanuna bağlı cedvelde gösterildiği şekilde değiştirilmiştir :

MUVAKKAT MADDE — İşbu kanuna bağlı cedvele göre memuriyeti derecesi yükselen memurların yeni derecelerine muhassas maaşları alabilmeleri, halen almakta oldukları maaşlarda 1452 sayılı kanun hükümleri dairesinde müddetlerini ikmal etmiş bulunmalarile mümkün olur.

MADDE 4 — 7 nci madde aynen

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya Başvekil ve Maliye vekili memurdur.

MADDE 5 — 8 nci madde aynen

7 - III - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>T. F. Silay</i>	<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayak Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

Hükûmetin teklifine bağlı

CEDVEL

Derece Memuriyet unvanı Aded Maaş

Merkez memurları

1	Reis	1	150
3	» muavini	1	100

Müşavere heyeti

4	Aza	5	90
10	Mümeyyiz ve kütüpane memuru	1	35
11	Tedkik ve tasnif memuru	1	30
12	Kâtib	1	25

Mushaflar ve dinî eserler tedkik heyeti (İstanbulda)

11	Reis	1	30
12	Aza	2	25
17	Kâtib	1	14
10	Muvakkit (İstanbulda)	1	35

Zat işleri müdürlüğü

6	Müdür	1	70
9	Sicil mümeyyizi	1	40
11	Sicil memuru	1	30
11	Tahsis memuru	1	30
11	Tedkik memuru	1	30
10	Muamelât mümeyyizi	1	35
11	Tahakkuk memuru	1	30
11	Tedkik memuru	1	30
12	Birinci sınıf kâtib	1	25
14	İkinci sınıf kâtib	2	20

Derece Memuriyet unvanı Aded Maaş

11	Mubayaa ve levazım memuru	1	30
11	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	30

Yazı işleri müdürlüğü

7	Müdür	1	55
10	Mümeyyiz	1	35
12	Dosya memuru	1	25
14	Kâtib	1	20
11	Evrak memuru	1	30
14	Kâtib	1	20

Taşra teşkilâtı

6	1 nci sınıf müftü	2	70
7	2 nci » »	2	55
9	3 ncü » »	3	40
10	4 ncü » »	16	35
11	5 nci » »	25	30
12	6 nci » »	35	25
14	7 nci » »	40	20
17	8 nci » »	200	14
18	9 ncü » »	65	12
19	10 ncü » »	12	10
12	Müftü müsevvidleri	6	25
14	» »	5	20
17	» »	16	14
14	» kâtibleri	6	20
17	» »	11	14
18	» »	4	12

İstanbul müftülüğü yazı işleri ve levazım kalemi

10	Mümeyyiz	1	35
11	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	30
14	Kâtib	1	20
18	Kâtib daktilo	1	12

Şeriye sicilleri mahzeni kalemi

11	Başmemuru	1	30
14	Muhafaza ve muamele memuru	1	20
14	Kâtib	1	20

Bütçe encümeninin değiştirilmesine bağlı

CEDVEL

Derece	Memuriyetin nevi	Aded	Maaş
<i>Merkez memurları</i>			
1	Reis	1	150
3	» muavini	1	100
<i>Müşavere heyeti</i>			
4	Aza	5	90
10	Mümeyyiz ve kütübane memuru	1	35
11	Tedkik ve tasnif memuru	1	30
12	Kâtib	1	25
<i>Mushaflar tedkik heyeti (İstanbulda)</i>			
11	Reis	1	30
12	Aza	2	25
17	Kâtib	1	14
10	Muvakkit (İstanbulda)	1	35
<i>Zat işleri müdürlüğü</i>			
6	Müdür	1	70
9	Sicil mümeyyizi	1	40
11	» memuru	1	30
11	Tahsis memuru	1	30
11	Tedkik »	1	30
10	Muamelât mümeyyizi	1	35
11	Tahakkuk memuru	1	30
11	Tedkik memuru	1	30
12	Birinci sınıf kâtib	1	25
14	İkinci » »	2	20
11	Mubayaa ve levazım memuru	1	30
11	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	30
<i>Yazı işleri müdürlüğü</i>			
7	Müdür	1	55
10	Mümeyyiz	1	35
12	Dosya memuru	1	25
14	Kâtib	1	20
11	Evrak memuru	1	30
14	Kâtib	1	20

Derece	Memuriyetin nevi	Aded	Maaş
<i>Taşra teşkilâtı</i>			
6	Birinci sınıf müftü	2	70
7	İkinci » »	2	55
9	Üçüncü » »	3	40
10	Dördüncü » »	16	35
11	Beşinci » »	25	30
12	Altıncı » »	35	25
14	Yedinci » »	40	20
17	Sekizinci » »	285	14
12	Müftü müsevvidleri	6	25
14	» »	5	20
17	» »	16	14
15	Müftü kâtibleri	6	20
17	» »	11	14
18	» »	4	12

İstanbul müftülüğü yazı işleri ve levazım kalemi

10	Mümeyyiz	1	35
11	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	30
14	Kâtib	1	20
18	» daktilo	1	12

Şeriye sicilleri mahzeni kalemi

11	Başmemuru	1	30
14	Muhafaza ve muamele memuru	1	20
14	Kâtib	1	20

